

DECIZIE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Iulia Sîrcu
Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță
Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu

examinînd, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă, intervenienți accesorii Societatea Comercială „Alivecprim” Societate cu Răspundere Limitată și Asociația Obștească „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă și menținută hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015,

c o n s t a t ă

La 10 septembrie 2014, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 s-a decis formarea prin separare a bunului imobil cu numărul cadastral 3158301.036 în două loturi: primul lot cu același număr cadastral și suprafața de 0,4000 ha și al doilea lot cu numărul cadastral 3158301.036.02 și suprafața de 1,0999 ha, situate în or. Vadul lui Vodă, Parcul Nistrean. La fel, s-a acceptat modificarea contractului de arendă funciară nr. 02-1/51 din 18 noiembrie 2003, prin schimbarea suprafeței terenului arendat de AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova”, amplasat pe teritoriul Parcului Nistrean, or. Vadul lui Vodă, cu numărul cadastral 3158301.036 din suprafața de 1,5 ha cu suprafața de 0,4000 ha conform planului geometric întocmit de SRL „Velescad Terra”. S-a acceptat transmiterea în arendă funciară SC

„Alivecprim” SRL lotul de teren cu suprafața de 1,0999 ha pe un termen de 25 ani cu coeficientul 2 % din prețul normativ al pământului.

Indică Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat că decizia dată a fost emisă cu încălcarea prevederilor legislației în vigoare și în acest sens, la 03 iulie 2014, a înaintat pîrîtului notificarea nr. 1304/OT4-1146, prin care a solicitat abrogarea parțială a deciziei prin excluderea pct. 3 și 5. Prin răspunsul nr. 05-5/572 din 15 iulie 2014, Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a refuzat abrogarea pct. 3 și 5 din actul administrativ, considerîndu-le legale.

Menționează că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, terenul cu numărul cadastral 3158301.036 aparținea cu drept de folosință AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” în baza contractului de arendă funciară nr. 02/1-51-2003, încheiat pe o perioadă de 25 ani. Pînă la adoptarea deciziei contestate, AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” avea înregistrate pe terenul menționat două construcții cu suprafața de 11,8 m.p și respectiv 158,8 m.p. Ulterior, asociația dată s-a adresat cu cerere către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă privind modificarea suprafeței terenului atribuit în arendă în legătură cu înstrăinarea construcției de 11,8 m.p., fără a preciza cotele exacte ale terenului supus separării.

Constată Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat că terenul cu numărul cadastral 3158301.036 cu suprafața de 1,5 ha a fost separat în modul următor: AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” i-a revenit lotul cu suprafața de 0,4 ha și construcția de 154,8 m.p., iar SC „Alivecprim” SRL i-a fost repartizat lotul cu suprafața de 1,099 ha cu construcția de 11,8 m.p., neținîndu-se cont de proporționalitatea în raport cu construcția ce revine fiecărui agent economic. Astfel, suprafața terenului de 1,099 ha, în calitate de teren aferent, este excesivă în raport cu mărimea construcției de 11,88 m.p. Mai mult ca atît, potrivit prevederilor Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vînzarea-cumpărarea terenurilor aferente nr. 1428 din 16 decembrie 2008, în cazul amplasării mai multor construcții pe un teren, determinarea suprafeței terenului aferent fiecărei construcții în parte se efectuează de către oficiul cadastral teritorial sau de către Institutul de Proiectări și Organizarea Teritoriului, însă la caz, delimitarea terenului a fost efectuată de către Primăria or. Vadului lui Vodă.

De asemenea, consideră reclamantul că decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 contravine art. 77 din Legea cu privire la administrația publică locală, conform căruia înstrăinarea, concesionarea și arendarea terenurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale se fac prin licitație publică, fapt ignorat de către pîrît. Totodată, la adoptarea deciziei date Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nu era în drept să înstrăineze, concesioneze sau să dea în arendă terenul în litigiu, deoarece acesta aparține cu drept de proprietate statului.

Solicită Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat anularea deciziei Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 „Cu privire la modificarea suprafeței și separarea bunului imobil cu numărul cadastral 3158301036”.

Prin hotărîrea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 05 noiembrie 2014, acțiunea a fost admisă integral.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 februarie 2015, a fost admis apelul declarat de Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă, casată hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 05 noiembrie 2014, cu remiterea pricinii spre rejudecare într-un alt complet de judecată, din motiv că prima instanță nu a soluționat problema intervenirii în proces a persoanelor juridice vizate în actul administrativ contestat - SC „Alivecprim” SRL și AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova”.

Prin încheierea protocolară a Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 25 mai 2015, au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii SC „Alivecprim” SRL și AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova”.

Prin hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă integral și anulată decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 „Cu privire la modificarea suprafeței și separarea bunului imobil cu numărul cadastral 3158301036”.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, a fost restituit ca depus în afara termenului legal apelul declarat de AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” împotriva hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, a fost respins apelul declarat de Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă și menținută hotărârea Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015.

La 12 martie 2016, în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC, Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016 și hotărârii Judecătorei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a invocat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea, precum și au apreciat arbitrar circumstanțele pricinii.

Indică recurentul că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu era în drept să conteste integral decizia nr. 4/41 din 06 iunie 2014 direct în instanța de judecată, deoarece în cererea prealabilă a solicitat abrogarea deciziei în parte, cerând excluderea doar a pct. 3 și 5 din actul dat. Astfel, constată că Oficiul nu a respectat procedura prealabilă stabilită de lege pentru contestarea pct. 1, 2 și 4 din decizie.

Menționează că atât prima instanță, cât și instanța de apel, eronat au constatat modalitatea de transmitere în arendă a terenului litigios – licitația publică, deoarece construcția accesorie a fost edificată pînă la intrarea în vigoare a Legii privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor și respectiv, în temeiul art. 2 alin. (7) din această lege, pot fi încheiate contracte directe cu proprietarii construcțiilor amplasate legal pe teren. Or, atribuirea în arendă a terenului litigios unei alte persoane fizice sau juridice decît SC „Alivecprim” SRL, care este proprietarul construcției amplasate pe terenul dat, ar duce la violarea dreptului de proprietate garantat de Constituția RM.

Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă consideră irelevant argumentul instanțelor ierarhic inferioare precum că terenul în litigiu nu întrunește condițiile pentru

formarea unui bun separat, deoarece separarea terenurilor a fost efectuată la cererea și cu acordul agenților economici, iar în caz contrar aceștia erau în drept să conteste actul administrativ.

Mai mult ca atât, invocă recurentul că la momentul actual, conform datelor din Registrul bunurilor imobile, proprietarul terenului a fost intabulat or. Vadul lui Vodă, fapt ce demonstrează temeinicia argumentelor Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă.

La 21 martie 2016, în adresa intimațiilor a fost expediată copia recursului declarat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

Intimații Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, SC „Alivecprim” SRL și AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referință în termenul stabilit.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 aprilie 2016 recursul declarat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) CPC, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Iar prevederile art. 239 CPC, stipulează că hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 68 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerînd modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială.

Conform art. 69 alin. (1) din aceeași Lege, în cazul în care consideră că actul poate avea consecințe grave, în scopul prevenirii unei pagube iminente, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza direct instanța de contencios administrativ după primirea actului pe care îl consideră ilegal, încunoștințînd de îndată autoritatea locală emitentă.

Din suportul probator prezent la materialele pricinii rezultă că la 06 iunie 2014 Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a emis decizia nr. 4/41 „Cu privire la modificarea suprafeței și separarea bunului imobil cu numărul cadastral 3158301036”, potrivit căreia:

s-a acceptat formarea prin separare a bunului imobil în două loturi: primul lot cu numărul cadastral 3158301.036 cu suprafața de 0,4000 ha și al doilea lot cu numărul cadastral 3158301.036.02 cu suprafața de 1,0999 ha, situate în or. Vadul lui Vodă, Parcul Nistrean (pct. 1);

s-a acceptat modificarea contractului de arendă funciară nr. 02-1/51 din 18 noiembrie 2003, prin modificarea suprafeței terenului arendat de AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova”, amplasat pe teritoriul Parcului Nistrean, or. Vadul lui Vodă, cu numărul cadastral 3158301.036 din suprafața de 1,5 ha cu suprafața de 0,4000 ha conform planului geometric întocmit de SRL „Velescad Terra” (pct. 2);

s-a acceptat transmiterea în arendă funciară SC „Alivecprim” SRL lotul de teren cu suprafața de 1,0999 ha pe un termen de 25 ani cu coeficientul 2 % din prețul normativ al pământului (pct. 3);

s-a pus în sarcina AO „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” să încheie cu Primăria or. Vadul lui Vodă acord adițional la contractul de arendă funciară nr. 02-1/51 din 18 noiembrie 2003 (pct. 4);

s-a pus în seama SC „Alivecprim” SRL să încheie cu Primăria or. Vadul lui Vodă contract de arendă funciară (pct. 5).

La 03 iulie 2014, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a înaintat Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă notificarea nr. 1304/OT4-1146, solicitînd abrogarea parțială a deciziei nr. 4/41 din 06 iunie 2014 „Cu privire la modificarea suprafeței și separarea bunului imobil cu numărul cadastral 3158301036”, prin excluderea pct. 3 și 5.

Prin răspunsul nr. 05-5/572 din 15 iulie 2014, Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a refuzat abrogarea pct. 3 și 5 din decizia notificată, considerîndu-le legale.

Nefiind de acord cu răspunsul nominalizat, la 10 septembrie 2014 Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu cerere de chemare în judecată, solicitînd anularea în totalitate a deciziei Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 „Cu privire la modificarea suprafeței și separarea bunului imobil cu numărul cadastral 3158301036”.

Prin hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă și anulată integral decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, a fost respins apelul declarat de Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă și menținută hotărîrea Judecătoriei Ciocana mun. Chișinău din 08 octombrie 2015.

Analizînd circumstanțele expuse și normele de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că prin notificarea nr. 1304/OT4-1146 din 03 iulie 2014, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a solicitat abrogarea doar a pct. 3 și 5 din decizia Consiliului

orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014, iar în cererea de chemare în judecată a solicitat anularea deciziei date integral.

Pe parcursul examinării pricinii, recurentul-pârît Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă a invocat în susținerea poziției sale în referință, precum și în cererea de apel că Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu era în drept să conteste direct în instanța de judecată decizia nr. 4/41 din 06 iunie 2014 integral, deoarece în cererea prealabilă a solicitat abrogarea deciziei doar în parte prin excluderea pct. 3 și 5.

Însă, instanțele ierarhic inferioare nu s-au pronunțat în nici un mod asupra argumentului invocat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă și nici intimatul-reclamant Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu și-a expus poziția în privința respectării procedurii prelabile de contestare a pct. 1, 2 și 4 din decizia nr. 4/41 din 06 iunie 2014 sau dacă a sesizat direct instanța de contencios administrativ în temeiul art. 69 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală cu argumentarea respectivă.

Totodată, în situația în care intimatul-reclamant a avut posibilitate, în condițiile art. 68 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006, să notifice Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă ilegalitatea pct. 3 și 5 din decizia contestată, fiind cunoscut cu conținutul întregului act, contestarea actului administrativ nemijlocit în instanța de judecată peste mai mult de trei luni pune la îndoială aplicabilitatea prevederilor art. 69 din Legea menționată.

Astfel, se atestă că instanțele ierarhic inferioare la examinarea cauzei în prima instanță, cât și în ordine de apel nu au verificat temeinicia argumentului recurentului-pârît privind nerespectarea procedurii prelabile de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și nu s-au expus în privința acestuia contrar prevederilor art. 238 alin. (2) și art. 373 alin. (5) CPC.

Această circumstanță este apreciată de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, or materialele cauzei nu denotă cu certitudine dacă intimatul-reclamant Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a notificat și celelalte puncte ale actului administrativ contestat, și anume pct. 1, 2 și 4, la dosar lipsind careva înscrisuri în acest sens.

Mai mult ca atît, Colegiul evidențiază că prin prisma art. 442 alin. (1) CPC este în imposibilitate de a administra noi dovezi la examinarea cauzei în ordine de recurs și nu se poate determina cu certitudine dacă a fost sau nu respectată de către Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat procedura de soluționare prealabilă a pricinii în partea ce ține de contestarea pct. 1, 2 și 4 din decizia nr. 4/41 din 06 iunie 2014.

Se reiterează că potrivit unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz c. Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Date fiind cele relevate supra, instanța de recurs concluzionează asupra necesității remiterii pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, care urmează să verifice dacă Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat a notificat pct. 1, 2, 4, 6 și 7 din decizia Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 06 iunie 2014 sau dacă a sesizat direct instanța de contencios administrativ în temeiul art. 69 alin. (1) din Legea privind administrația publică locală.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanțele ierarhic inferioare au omis să dea o apreciere corespunzătoare argumentului recurentului privind nerespectarea procedurii prealabile obligatorii, ținând cont de imposibilitatea instanței de recurs de a corecta respectiva omisiune la examinarea cauzei în ordine de recurs, și având în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016 cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Consiliul orășenesc Vadul lui Vodă.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 13 ianuarie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Oficiului Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului orășenesc Vadul lui Vodă, intervenienți accesorii Societatea Comercială „Alivecprim” Societate cu Răspundere Limitată și Asociația Obștească „Uniunea Conducătorilor Auto din Republica Moldova” cu privire la contestarea actului administrativ, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu